Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS BESLUT (fjärde avdelningen)

den 1 oktober 2019*

”Begäran om förhandsavgörande – Anledning saknas att döma i saken”

I mål C-495/18,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Najvyšší súd Slovenskej republiky (Högsta domstolen, Slovakien), genom beslut av den 29 maj 2018, som inkom till domstolen den 30 juli 2018, i målet

YX,

meddelar

DOMSTOLEN (fjärde avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden M. Vilaras, samt domarna K. Jürimäe, D. Šváby, S. Rodin och N. Piçarra (referent),

generaladvokat: M. Bobek,

justitiesekreterare: A. Calot Escobar,

efter det skriftliga förfarandet,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

– Polens regering, genom B. Majczyna, i egenskap av ombud,

– Rumäniens regering, genom C.-R. Canțăr, A. Wellman och L. Lițu, samtliga i egenskap av ombud,

– Finlands regering, genom H. Leppo, i egenskap av ombud,

– Europeiska kommissionen, genom A. Tokár och R. Troosters, båda i egenskap av ombud,

och efter att ha hört generaladvokaten,

följande

* Rättegångsspråk: slovakiska.

Beslut

1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artikel 4.1 a och 4.2 samt artikel 9.1 b i rådets rambeslut 2008/909/RIF av den 27 november 2008 om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på brottmålsdomar avseende fängelse eller andra frihetsberövande åtgärder i syfte att verkställa dessa inom Europeiska unionen (EUT L 327, 2008, s. 27, och rättelse i EUT L 124, 2015, s. 16), i dess lydelse enligt rådets rambeslut 2009/299/RIF av den 26 februari 2009 (EUT L 81, 2009, s. 24) (nedan kallat rambeslut 2008/909).

2 Begäran har framställts inom ramen för ett förfarande om erkännande och verkställighet i Slovakien av en brottmålsdom som meddelats av en tjeckisk domstol, varigenom YX, en slovakisk medborgare, dömts till ett fängelsestraff på fem år för gärningar som ansetts utgöra ”undandragande från skatter, pålagor eller andra obligatoriska bidrag”.

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätt

3 I artikel 3.1 i rambeslut 2008/909 föreskrivs följande:

”Syftet med detta rambeslut är att fastställa regler enligt vilka medlemsstaterna, för att underlätta en social återanpassning av den dömda personen, ska erkänna en dom och verkställa påföljden.”

4 I artikel 4.1 i nämnda rambeslut anges följande:

”Förutsatt att den dömda personen befinner sig i den utfärdande staten eller i den verkställande staten och förutsatt att denna person gett sitt samtycke, om detta krävs enligt artikel 6, får en dom tillsammans med intyget, för vilket ett standardformulär återges i bilaga I, översändas till någon av följande medlemsstater:

a) Den medlemsstat där den dömda personen är medborgare och där han eller hon bor. …

…”

5 Artikel 13 i detta rambeslut har följande lydelse:

”Den utfärdande staten får, så länge verkställigheten av påföljden i den verkställande staten inte har påbörjats, återkalla intyget från den staten och ska då uppge skälen till detta. Den verkställande staten ska efter det att intyget återkallats inte längre verkställa påföljden.”

Slovakisk rätt

6 Det framgår av artikel 4.1 a i Zákon č. 549/2011 Z.z. o uznávaní a výkone rozhodnutí, ktorými sa ukladá trestná sankcia spojená s odňatím slobody v Európskej únii (lag nr 549/2011 om erkännande och verkställighet av avgöranden om frihetsberövande påföljder i Europeiska unionen), att en fällande dom kan erkännas och verkställas i Slovakien om de gärningar som ligger till grund för domen utgör ett brott enligt slovakisk rätt, och om den dömde är slovakisk medborgare som är stadigvarande bosatt i Slovakien eller har familjeband eller sociala eller yrkesmässiga band där som kan underlätta vederbörandes återanpassning under det att vederbörande avtjänar sitt fängelsestraff.

7 Enligt artikel 3 g i lag nr 549/2011 ska ”stadigvarande bosatt” i denna lag förstås som permanent eller tillfälligt bosatt.

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

8 Genom Krajský soud v Ústi nad Labems (Regiondomstolen i Ústi nad Labem, Tjeckien) avgörande av den 10 november 2014, vilket bekräftades genom Vrchní soud v Prazes (Appellationsdomstolen i Prag, Tjeckien) avgörande av den 27 februari 2015, dömdes YX, som är slovakisk medborgare, till fem års fängelse för skattebrott (nedan kallad den aktuella domen).

9 Den 16 oktober 2017 mottog Krajský súd v Trenčíne (Regiondomstolen i Trenčín, Slovakien) den aktuella domen, åtföljd av ett sådant intyg som avses i bilaga I till rambeslut 2008/909, från Krajský soud v Ústi nad Labem (Regiondomstolen i Ústi nad Labem).

10 Genom beslut av den 6 december 2017 erkände Krajský súd v Trenčíne (Regiondomstolen i Trenčín) den aktuella domen.

11 YX överklagade detta beslut till den hänskjutande domstolen, Najvyšší súd Slovenskej republiky (Högsta domstolen, Slovakien). Till stöd för sin talan gjorde han gällande att han sedan 2015 är bosatt i Tjeckien, vilket han hade kunnat styrka om han hade informerats om förfarandet vid Krajský súd v Trenčíne (Regiondomstolen i Trenčín), med följden att det inte skulle ha slagits fast att han var stadigvarande bosatt i Slovakien.

12 Den hänskjutande domstolen har uppgett att det framgår av Slovakiens befolkningsregister att YX var registrerad som permanent bosatt i den medlemsstaten sedan den 22 oktober 1986. Den hänskjutande domstolen har även påpekat att i enlighet med relevanta nationella bestämmelser är uppgifter om en slovakisk medborgares tillfälliga eller permanenta bosättning i Slovakien av rent vägledande karaktär, och villkoras inte av att medborgaren faktiskt bor där eller har familjeband eller sociala, yrkesmässiga eller andra band där. Följaktligen kan ett beslut med utdömande av en frihetsberövande påföljd från en annan medlemsstat erkännas och verkställas i Slovakien när den dömde slovakiske medborgaren formellt sett är permanent eller tillfälligt bosatt i Slovakien, även om vederbörande inte faktiskt bor där.

13 Mot denna bakgrund beslutade Najvyšší súd Slovenskej republiky (Högsta domstolen, Slovakien) att vilandeförklara målet och att ställa följande frågor till EU-domstolen:

”1) Ska artikel 4.1 a i rambeslut [2008/909] tolkas så, att de kriterier som anges däri är uppfyllda endast för det fall att den dömda personen har familjeband eller sociala, yrkesmässiga eller andra band till den medlemsstat där han eller hon är medborgare på grundval av vilka det med fog kan antas att verkställighet av påföljden i den medlemsstaten kan underlätta en social återanpassning av den dömda personen, och att nämnda unionsrättsliga bestämmelse därmed utgör hinder för en nationell bestämmelse såsom artikel 4.1 a i lag nr 549/2011, enligt vilken det i dessa fall är tillåtet att erkänna och verkställa en dom endast på grundval av den formellt registrerade stadigvarande bosättningsorten i den verkställande staten, utan att det tas hänsyn till huruvida den dömda personen faktiskt har band till nämnda stat som kan underlätta vederbörandes sociala återanpassning?

2) För det fall att föregående fråga ska besvaras jakande, ska artikel 4.2 i rambeslut [2008/909] tolkas så, att den behöriga myndigheten i den utfärdande staten, även i det fall som avses i artikel 4.1 a i rambeslutet, är skyldig att innan domen och intyget översänds förvissa sig om att verkställighet av påföljden i den verkställande staten främjar syftet att underlätta en social återanpassning av den dömda personen, och i samband därmed även meddela de uppgifter som har inhämtats genom del d, punkt 4, i intyget, i synnerhet om den dömda personen enligt dennes inställning, såsom den har uttrycks med stöd av artikel 6.3 i rambeslutet, har konkreta familjeband eller sociala eller yrkesmässiga band till den utfärdande staten?

3) För det fall att fråga 1 ska besvaras jakande, ska artikel 9.1 b i rambeslut [2008/909] tolkas så, att det föreligger skäl för att vägra att erkänna och verkställa en dom även i det fall som avses i artikel 4.1 a i rambeslutet när det, trots samrådet med stöd av artikel 4.3 i och eventuella meddelade ytterligare uppgifter, inte är styrkt att den dömda personen har familjeband eller sociala, yrkesmässiga eller andra band på grundval av vilka det med fog kan antas att verkställighet av påföljden i den verkställande staten kan underlätta den dömda personens sociala återanpassning?”

Utvecklingen i målet efter det att begäran om förhandsavgörande framställts

14 Genom skrivelser av den 4 juni 2019 meddelade den hänskjutande domstolen, liksom den tjeckiska regeringen, EU-domstolen att Krajský soud v Ústi nad Labem (Regiondomstolen i Ústi nad Labem) hade återkallat sin begäran om att den aktuella domen skulle erkännas. Den tjeckiska regeringen underrättade även EU-domstolen om att det har förordnats om att domen ska verkställas i Tjeckien och att YX sedan den 4 mars 2019 avtjänar sitt straff i ett fängelse i denna medlemsstat.

15 Den hänskjutande domstolen har vidare uppgett att den inte önskar återkalla sin begäran om förhandsavgörande, eftersom EU-domstolens dom i förevarande mål skulle kunna vara av relevans för att avgöra ett annat mål som är anhängigt vid den hänskjutande domstolen.

16 Mot bakgrund av dessa uppgifter anmodade EU-domstolen, genom skrivelse av den 11 juni 2019, den hänskjutande domstolen att bekräfta dels huruvida det mål som ligger till grund för begäran om förhandsavgörande fortfarande är anhängigt vid sistnämnda domstol, dels huruvida den vidhåller denna begäran.

17 Genom skrivelse av den 27 juni 2019, som inkom till domstolens kansli den 4 juli 2019, uppgav den hänskjutande domstolen för EU-domstolen att det förfarande som gett upphov till begäran om förhandsavgörande hade vilandeförklarats i avvaktan på EU-domstolens dom. Den hänskjutande domstolen bekräftade även att den inte önskar återkalla denna begäran om förhandsavgörande av det skälet att ”den kommande domen [är] av betydelse för avgörandet av ett annat mål som är anhängigt vid [den hänskjutande domstolen], vilket uppvisar samma rättsliga och faktiska omständigheter som de som föreligger i det mål som vilandeförklarats … i väntan på EU-domstolens dom i förevarande mål.”

Begäran om förhandsavgörande

18 Det framgår av domstolens fasta praxis att det förfarande som har införts genom artikel 267 FEUF utgör ett medel för samarbete mellan EU-domstolen och de nationella domstolarna, genom vilket EU-domstolen tillhandahåller de nationella domstolarna de uppgifter om unionsrättens tolkning som de behöver för att kunna avgöra de mål som de ska pröva (beslut av den 10 januari 2019, Mahmood m.fl., C-169/18, EU:C:2019:5, punkt 21 och där angiven rättspraxis).

19 Det framgår av såväl ordalydelsen som systematiken i artikel 267 FEUF att förfarandet med förhandsavgörande förutsätter att ett mål faktiskt är anhängigt vid den nationella domstolen och att den nationella domstolen inom ramen för detta mål kommer att meddela ett avgörande med avseende på vilket förhandsavgörandet kan beaktas (se, bland annat, beslut av den 22 oktober 2012, Šujetová, C-252/11, ej publicerat, EU:C:2012:653, punkt 14, och beslut av den 3 mars 2016, Euro Bank, C-537/15, ej publicerat, EU:C:2016:143, punkt 32).

20 En begäran om förhandsavgörande ska nämligen grundas på behovet av en faktisk lösning av en tvist, och inte på behovet av rådgivande yttranden i allmänna eller hypotetiska frågor (se, bland annat, beslut av den 22 oktober 2012, Šujetová, C-252/11, ej publicerad, EU:C:2012:653, punkt 15, och beslut av den 3 mars 2016, Euro Bank, C-537/15, ej publicerat, EU:C:2016:143, punkt 33).

21 I förevarande fall framgår det av begäran om förhandsavgörande att det nationella målet avser Krajský súd v Trenčínes (Regiondomstolen i Trenčín) beslut att den aktuella domen, som översänts av Krajský soud v Ústi nad Labem (Regiondomstolen i Ústi nad Labem) åtföljd av det intyg som avses i bilaga I till rambeslut 2008/909, kan erkännas och verkställas i Slovakien.

22 I detta avseende ska det erinras om att det följer av artikel 13 i rambeslut 2008/909 att efter det att det intyg som avses i bilaga I till rambeslutet har återkallats, ska den verkställande medlemsstaten inte längre verkställa påföljden.

23 Det framgår av de skrivelser som ställts till EU-domstolen den 4 och den 27 juni 2019 att Krajský soud v Ústi nad Labem (Regiondomstolen i Ústi nad Labem) har återkallat sin begäran om erkännande av den aktuella domen och att den fällande dom som meddelats gentemot YX sedan den 4 mars 2019 verkställs i den utfärdande medlemsstaten.

24 Det kan följaktligen konstateras att till följd av denna återkallelse har det nationella målet förlorat sitt föremål.

25 Härav följer att tolkningsfrågorna numera är hypotetiska och att de villkor som gör det möjligt för domstolen att fullfölja förfarandet om förhandsavgörande inte längre är uppfyllda.

26 Under dessa omständigheter saknas anledning att pröva förevarande begäran om förhandsavgörande.

27 Detta påverkar inte möjligheten eller, i förekommande fall, skyldigheten för den hänskjutande domstolen att ånyo begära ett förhandsavgörande från EU-domstolen enligt artikel 267 FEUF, för det fall att ett sådant beslut visar sig vara nödvändigt för att avgöra en tvist som är anhängig vid den hänskjutande domstolen och som den domstolen anser ger upphov till samma frågor avseende tolkningen av unionsrätten.

Rättegångskostnader

28 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (fjärde avdelningen) följande:

Det saknas anledning att döma i saken vad avser den begäran om förhandsavgörande som genom beslut av den 29 maj 2018 framställts av Najvyšší súd Slovenskej republiky (Högsta domstolen, Slovakien).

Underskrifter